

**Domarkompendium för
NEDERLANDSE SCHAPENDOES**

Framtaget till SGVKs domarkonferens 2023

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Rasens historia och bakgrund.....	4
Nuvarande status.....	5
Exteriör	6
De viktigaste rasegenskaperna – vad gör en Nederlandse Schapendoes till en Nederlandse Schapendoes.....	7
Bedömning av Nederlandse Schapendoes.....	7
Rasstandard med Kommentarer	8

Inledning

Nederlandse schapendoes är en långhårig vallhund, med ursprung från Nederländerna, som användes att driva fårjordarna till sina betesmarker. Rasen är en kroppsvallare.

Nederlandse schapendoes är en lätt byggd, livlig hund. Den är alert, vaksam, glad, livlig, vänlig och aktiv. Schapendoes skall besitta en stor uthållighet, rörlighet och snabbhet. Den har också en anmärkningsvärd förmåga att hoppa såväl som intelligens och förmåga att agera självständigt. Rörelserna skall var fjädrande och smidiga. Pälsen är lång och slår ut i tofsar. Idag är det inte längre så många schapendoes som används som arbetande vallhundar, men den ska ändå vara en sann vallhund i huvud, kropp och själ.

Schapendoes kom till Sverige 1996, och är idag en mycket uppskattad ras, som gärna är aktiv med framgång, i fler olika hundsporter – rallylydnad, nosework, viltspår, agility, lydnad mm. Den är överlag en frisk ras, och blir ofta 14-15 år gamla.

Kompendiet är framtaget inför domarkonferensen 2023 med kommentarer som förklarar standartexten FCI nr 313 – fastställd av FCI 1992-03-26.

Kommentarerna (markerade i blå rutor) till standarden och som förekommer i kompendiet kommer delvis från Annigje Schneider-Louters föredrag som hon höll på den första schapendoeskongressen vilket avhölls år 2000, samt från nederländska rasklubbens domarkompendium och även delvis från Avelsrådet för Svenska Schapendoesklubben. Bilderna visar hundar av utmärkt typ, dock kan vissa detaljfel förekomma.

Vi tackar fotograferna för samtliga bilder som finns i kompendiet, och för deras medgivande om publicering inkl på SKK:s hemsida.

Irma van't Doezehoes, Rasens första champion från år 1992. En rastyp som håller än idag!

Rasens historia och bakgrund

Under 1800-talet och början av 1900-talet fanns det många schapendoes som arbetade som fårvallare, framför allt att hjälpa herden att förflytta fåren mellan betesmarkerna. Det är oklart hur gammal rastypen egentligen är. Rasen försvann nästan helt under andra världskriget. Den kallades förr för "Olde Grey" eller "Old Dutch Sheepdog", och var före försvinnandet inte en godkänd ras.

Kynologen och domaren P.M.C Toepoel, tog på sig uppgiften att försöka hitta hundar av typen Schapendoes, för att återskapa rasen. Han reste runt i Nederländerna och fann till slut ett antal hundar, varav sju stycken av dessa återfinns i alla våra stamtavlor.

Den nederländska rasklubben bildades 1947 och 1952 erkände den nederländska kennelklubben rasen. 1954 skrevs den första rasstandarden och man började registrera hundarna i en stambok. 1970 stängdes stamboken och möjligheten att registrera in hundar av okänd härstamning upphörde. Det slutgiltiga erkännandet av rasen kom från FCI 1971.

P.M.C. Toepoel's nämnde speciellt följande som viktigt för en schapendoes:

- * De bruna, runda ögonen som inte uppvisar något vitt, med ett öppet, ärligt och livligt uttryck.
- * Huvudet med en relativt bred skalle, käkar som inte är långa och nästan inte alls avsmalnar mot nosen.
- * Pälsen och särskilt hårtofsen på skallen, gör att huvudet verkar kortare och mycket djupare och bredare än det faktiskt är.
- * Påfallande lätt benstomme, förmodligen är det detta faktum att benen inte har så mycket vikt att bära som ger de så typiska rörelserna.

Och han påpekade flera gånger att schapendoes är en vallhund, och INTE en s k "Showhund". Han uttryckte det så här:

The Schapendoes must never become a "Stainless Steel table knife" no longer good for its work, its purpose.

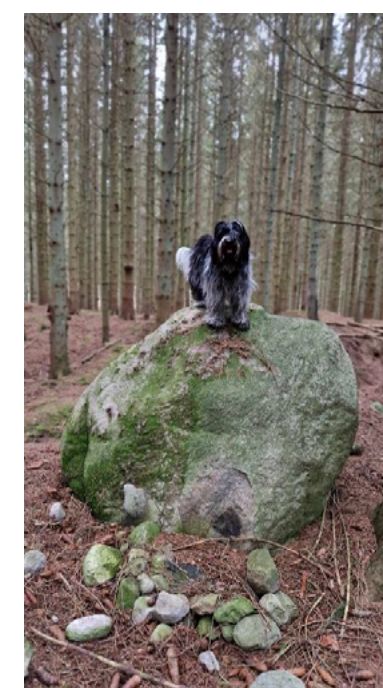
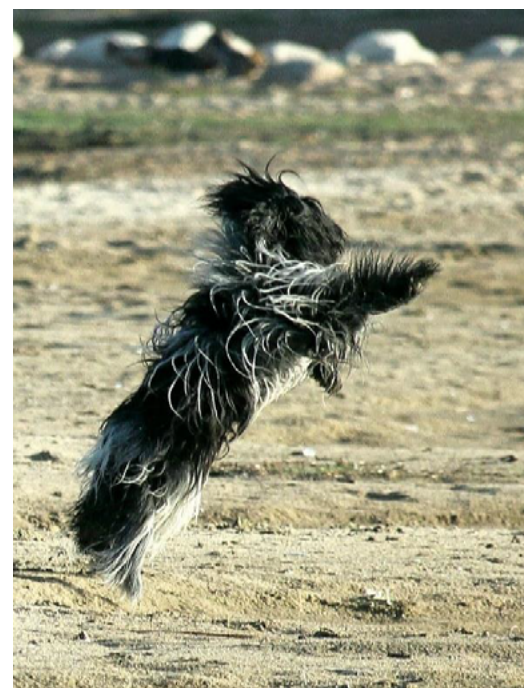

Nuvarande status

Efter Nederländerna är Sverige det land som registrerar flest schapendoes årligen. De senaste tio åren ligger det relativt konstant på ett genomsnitt av ca 160 st / år. Deltagande i utställningsringarna har sjunkit något de senare åren. På ras-specialen är deltagande fortsatt högt med ca 110-120 deltagande schapendoes. Enligt de inbjudna rasspecialisterna är kvalitén mycket hög i Sverige.

Rasen hävdar sig väl inom flera hundsporter med titlar inom rallylydnad, agility, nosework, viltspår mm.

Det finns ett intresse för vallning, och några har genomfört anlagstest med godkänt resultat.

Exteriör

(RAS dokument avseende nederlandse schapendoes Version 4, Reviderat 2021)

Rasen uppvisar inga större exteriöra differenser. De svenska hundarna håller god internationell klass då de utseendemässigt ligger nära rasstandard.

Rörelserna är viktigt, de ska vara energibesparande och fjädrande. En schapendoes ska ha lätta rörelser och bära huvudet högt samt ha en svans som viftar med i rörelserna.

Rasen besitter en anmärkningsvärd förmåga att hoppa.

Den rastypiska pälsen som bildar "tofsar" är också viktig. En schapendoes ska inte ha en päls som ligger slät. Pälsen är dubbel och består av täta täckhår med underull och långa sträva täckhår. Pälsen faller inte, men däremot lossar underullen med jämna mellanrum. Pälsen är vanligtvis inte fullt utvuxen förrän vid ca 3 års ålder.

Olikheter i färg förekommer och alla färger är tillåtna.

De viktigaste rasegenskaperna – vad gör en nederlandse schapendoes till en nederlandse schapendoes ?

- * Helhetsintrycket
- * Lätt byggd
- * Huvudet och uttrycket
- * Rörelserna

Bedömning av nederlandse schapendoes

Trots sin storlek, så bedöms schapendoes på bord. Anledningen är att man tidigare i hemlandet ville kontrollera hundens förmåga att hoppa. Den skulle alltså själv hoppa upp på bordet. Så gör man inte idag, men hundarna bedöms ändå på bord.

Viktigt är att känna efter att hunden är lätt byggd, lyft gärna på frambenen och/eller bakbenen för att förvisa dig om att hunden är lätt byggd.

Tempot i rörelserna skall anpassas så att man enkelt kan se om rörelserna är lätta, fjädrande och energibesparande.

NEDERLANDSE SCHAPENDOES

FCI-nummer 313

FCI-standard på engelska/franska/tyska/spanska publicerad 1999-04-14

FCI-standard fastställd av FCI General Committee 1992-03-26

Översättning fastställd av SKKs arbetsgrupp för standardfrågor 2020-07-23

Standard för NEDERLANDSE SCHAPENDOES

Ursprungsland/hemland

Nederländerna

Användningsområde

Vallhund

FCI-klassifikation

Grupp 1, sektion 1

Bakgrund/ändamål

Vid slutet av 1800- och början av 1900-talet förekom schapendoes över hela Nederländerna där det fanns beten och fårhjordar. Herdarna värdesatte rasen för dess outtröttliga lust att arbeta och för dess lättlärdhet. Nederlandse schapendoes tillhör en vittomfattande grupp av långhåriga vallhundar med kraftigt bepälsade huvuden. Rasen är besläktad med bearded collie, puli, owczarek nizinny, old english sheepdog, briard och bergamasco. P. M. C. Toepoel anses vara grundare av rasen. Under andra världskriget lyckades han få upp intresset för rasen. Mellan åren 1940 och 1945 rekonstruerades den då nästintill utdöda rasen schapendoes. Rasklubben bildades 1947 och 1952 erkändes rasen på dispens av Raad van Beheer (nederländska kennelklubben). 1954 skrevs standarden och registreringen påbörjades. Det slutliga erkännandet av rasen skedde 1971 och sedan dess har endast registrerade hundar använts i avel.

Helhetsintryck

Nederlandse schapendoes skall vara en lätt byggd hund med lång päls och en mankhöjd på 40–50 cm. Rörelserna skall vara fria och fjädrande. Rasen besitter en uppseendeväckande förmåga att hoppa.

Kommentar:

Lättbyggd betyder att benstommen är lättare och tunnare än vad man kan förvänta sig hos en ras av schapendoes storlek. Som ett resultat av detta är rörelserna hos rasen fjädrande och lätta, och den hoppar med enkelhet t.ex. rakt upp på ett bord.

Viktiga måttförhållanden

Kroppslängden (mätt från bröstbensknapp till sittbensknöl) skall något överstiga mankhöjden.

Hanhund med utmärkt förhållande längd/höjd.

Hanhund med utmärkt förhållande längd/höjd.

Tik med utmärkt förhållande längd/höjd.

Tik med utmärkt förhållande längd/höjd.

Kommentar:

Kroppen ska var aningen längre än den är hög. Proportionerna nämns inte. "Aningen längre" är inte mycket, så den ska inte vara lång och inte kvadratisk.

Uppförande/Karaktär

Nederlandse schapendoes skall vara en normalt och harmoniskt byggd vallhund, till karaktären uppmärksam och modig. Rasen skall vara alert, vaksam, glad, livlig, vänlig och aktiv. Den är mycket tillgiven och trogen människor den känner. Nederlandse schapendoes är en vallhund som användes, och även i dag används, för att valla fårhjordar. Eftersom fårbeta huvudsakligen förekommer i lugna, avskilda områden av landet är det nödvändigt att rasen har stor uthållighet, rörlighet och snabbhet. Anlaget för att hoppa är viktigt liksom stor lättlärdhet och förmåga att arbeta självständigt. Rasen måste vara en typisk vallhund till temperament, kroppsbyggnad och själ.

Kommentar:

En nederlandse schapendoes är i själ och hjärta en typisk vallhund. Utmärkande är den lätta benstommen, smidigheten och förmågan att hoppa. Glad, vänlig, livlig och uppmärksam. Den ska vara alert men inte nervös.

Huvud

Den kraftiga pälsväxten ger ett intryck av att huvudet är större, och i synnerhet bredare än vad det i verkligheten är.

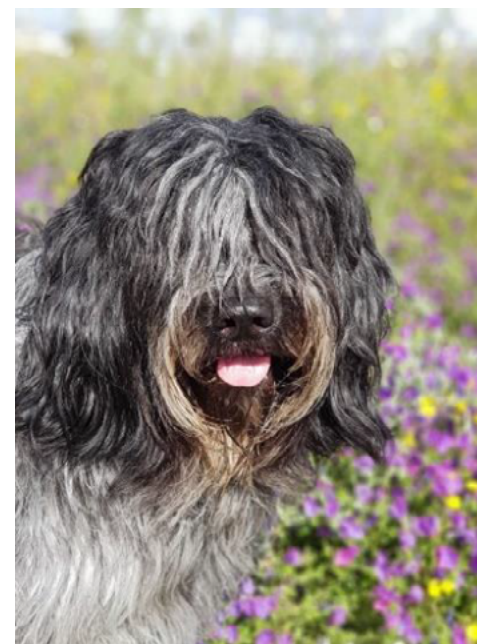
Skallparti

Skalle

Skallen skall vara nästan flat med måttligt markerad pannfåra och kraftigt markerade ögonbrynsbågar. Den skall vara tämligen bred i förhållande till sin längd. Bredden skall vara något större än avståndet från stop till nackknöl.

Stop

Stopet skall var väl markerat men inte brant.

Hanhundar med utmärkta huvuden och uttryck

Tikar med utmärkta huvuden och uttryck

Kommentar:

*Det finns nästan ingen ras som har en absolut flat skalle, en svag vällvning kan alltid kännas både åt sidorna samt framifrån och bakåt. Placera alltid handen på hjässan för att känna efter så att skallen inte är för rund och för att mäta proportionerna bredd/längd samt för att kolla att pannfåran inte är för markerad. Riklig pälsväxt, det går inte att missförstå, men notera frasen, ”gör att huvudet **VERKAR** bredare än vad det egentligen är”. Detta talar om för oss vilka proportioner skallen ska ha, nämligen obetydligt eller något bredare än lång.*

Ansikte

Nostryffel

Nosryggen skall vara placerad något lägre än skallens överlinje

Nosparti

Nospartiet skall vara kortare än avståndet mellan stop och nackknöl. Den skall avsmalna endast svagt, vara djupt och brett till avslutningen som skall vara endast svagt rundat.

Käkar/tänder

Sedd från sidan skall underkäken, även med munnen stängd, synas tydligt. Normalt utvecklat saxbett.

Kinder

Okbenen skall vara kraftigt framträdande.

Illustration av stop / flat skalle

Kommentar:

Ett klart markerat stop. Även om det inte nämns speciellt så ska skallens och nospartiets linjer vara parallella. Näsborrharna nämns inte i standarden men de bör vara av normal storlek och tämligen öppna, alltså funktionella för en arbetande hund.

Tångbett accepteras.

Ett väl utfyllt brett nosparti är karaktäristiskt för rasen. Underkäken ska vara tillräckligt bred, kraftig och får inte vara svag.

Okbenen ska vara framträdande – det gör det typiska schapendoeshuvudet komplett.

Ögon

Ögonen skall vara ganska stora, runda och normalt ansatta. De skall vara placerade mer framåtriktade än åt sidorna. Ögonfärgen skall vara brun och inte ge intryck att vara svart. Ögonvitorna skall endast vara synliga då hunden tittar kraftigt åt sidan. Uttrycket skall vara öppet, ärligt och livligt. Ögonformen, ögonfärgen och uttrycket är mycket utmärkande för rasen.

Utmärkt ögonfärg

Utmärkt ögonform

Öron

Öronen skall vara relativt högt ansatta och varken vara stora eller tjocka. De skall hänga fritt, men inte tätt intill skallen. De skall vara försedda med tillräckligt lång päls och vara rörliga, men får aldrig skjuta utanför huvudets kontur.

Kommentar:

En schapendoes ska ha tunna mycket rörliga öron. Kontrollera alltid i ringen om de är tillräckligt rörliga genom att påkalla hundens uppmärksamhet. Korrekt ansatta öron gör att skallen verkar bredare och ger ett rastypiskt utseende. De ska "lyfta" svagt från skallbasen.

Öronen får aldrig vara tjocka och "köttiga".

Underlinje och buk

Underlinjen skall inte vara för uppdragen.

Kommentar:

Kroppen ska vara lätt byggd och aldrig ge ett intryck av att vara tung och grov. Revbenen ska vara måttligt till väl välvda och nå långt bak. Bröstkorgen är djup, men inte djupare än ner till armbågarna.

Hals

Halsen skall vara stark och torr och huvudet högt buret.

Illustration högt buret huvud

Kropp

Benstommen skall vara lätt, smidig och fjädrande.

Rygg

Rygglinjen skall vara något välvd över den starka och muskulösa länder.

Ländparti

Länder skall vara väld, kraftig och muskulös.

Bröstkorg

Bröstkorgen skall vara djup. Revbenen skall vara måttligt till väl välvda och nå långt bak.

Utmärkt ländparti

Svans

Svansen skall vara lång, väl bepälsad och ha fana. Sättet på vilket svansen bärs är karakteristiskt för rasen. I vila skall svansen hänga rakt ned. I trav kan den bäras ganska högt och svängande, något böjd, från sida till sida. Under galopp skall den bäras rakt utsträckt och under hopp används den definitivt som roder. När hunden är uppmärksam kan svansen ibland lyftas högt. Den får dock aldrig bäras styvt över rygglinjen.

Samtliga med utmärkt välburna svansar..

Kommentar:

Sättet som svansen bärs är karaktäristiskt för rasen. I vila hänger den ner med en svag böjning i änden. I trav bärs den ganska högt och svänger lätt böjd med i rörelsen från sida till sida den ska dock aldrig bäras böjd in över ryggen. När hunden är uppmärksam så bär den ibland svansen högt men aldrig stelt upprättstående eller in över ryggen. I rörelse ska hunden bära svansen högre än andra vallhundar och med en mer aktiv svansföring.

Extremiteter

Framställ

Helhet

Det välvinklade framstället accentuerar förbröstatet.

Underarm

Frambenen skall vara raka med lätt benstomme.

Mellanhand

Mellanhänderna skall vara fjädrande.

Framtassar

Framtassarna skall vara ganska stora och fjädrande. Till formen skall de vara breda och ovala. Tårna skall vara tätt samlade. Trampdynorna skall vara tjocka och fjädrande med mycket päls mellan dem. Sporrar är tillåtna.

Utmärkt front och uttryck

Kommentar:

*Ännu en gång: **Lätt benstomme**, detta är så viktigt för vår ras. Raka framben, detta betyder att de inte är hjulbenta eller har utåtvridna tassar. Armbågarna ska ligga väl intill kroppen.*

Bakställ

Helhet

Bäckenet skall vara väl sluttande.

Has/hasled

Hasorna skall vara måttligt, vinklade, låga och väl musklade.

Mellanfot

Mellanfötterna skall vara korta. Sporrar är tillåtna.

Baktassar

Baktassarna skall vara ganska stora och fjädrande. Till formen skall de vara breda och ovala. Tårna skall vara tätt samlade. Trampdynorna skall vara tjocka och fjädrande med mycket päls mellan dem.

Kommentar:

Ett väl sluttande kors, även det ett faktum som gör att en nederländse schapendoes ska kunna utföra sitt arbete som vallande hund. Det är funktionellt. Ett välmusklat bakställ som gör att hunden kan arbeta i galopp ska finnas.

Baktassarna ska vara ganska stora och fjädrande, ovala och breda, med tjocka trampdynor.

Rörelser

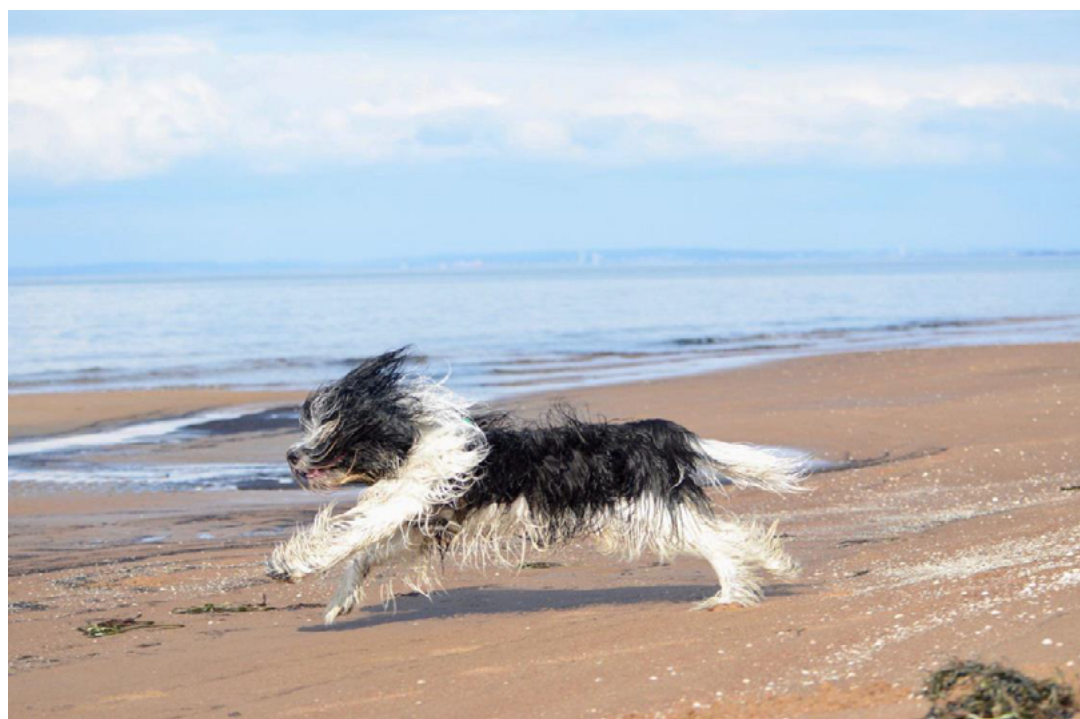
Under arbete använder sig nederländse schapendoes mer av galopp än trav. Rörelserna skall vara lätta, fjädrande och energibesparande. Rasen skall ha lätt för att hoppa och vända snabbt.

Kommentar:

Om rörelserna: Lätta, fjädrande och energibesparande!

Notera att det inte sägs någonting i standarden om "påskjut" eller "driving power", vilket det ju gör i de flesta standards. Men den är inte byggd för att röra sig på det sättet, då den är en galoppör.

Päls

Pälsstruktur

Nederlandse schapendoes skall ha en tjock päls med tillräcklig underull. Pälsen skall vara lång, minst 7 cm över bakstället. Den skall inte vara slät utan lätt vågig. Utpräglad lockig, krusig päls är inte tillåten. Hårstråna växer mycket tätt. De skall vara fina och torra, men får aldrig vara silkiga. Där pälsen är lång tenderar den att stå ut i tofsar, vilket gör den omfattningsrik speciellt på bakdelen. Rasen skall också ha en mycket kraftig hårtofs på huvudet liksom mustascher och skägg.

Färg

Alla färger är tillåtna. Mest eftersökt är blågrått till svart.

Illustration, typiska pälsar/färger och där kroppens siluett tydligt syns:

Hanhund

Hanhund

Hanhund

Tik

Tik

Tik

Kommentar:

Lång päls, det talar för sig själv.

*En nyborstad päls känns mjukare och kan inte stå ut i tofsar. Dessa tofsar är mycket typiska för rasen och om hunden är nyborstad går det inte att bedöma om den har den så rastypiska pälsen. Viktigt är att pälsen är funktionell – pälsen ska vara tjock med **tillräcklig** underull. Överdrivet lång/tjock päls är inte önskvärt. Man ska alltid kunna se kroppens siluett under pälsen.*

*Även om standarden nämner färger som mest åtråvärd så vill vi påminna om att **ALLA** färger är tillåtna.*

En bra hund har ingen färg – den övergripande kvaliteten på hunden är betydligt viktigare än dess färg.

Storlek/vikt

Mankhöjd

Hanhund 43 – 50 cm

Tik 40 – 47 cm

Kommentar:

*Även om hunden ligger på översta eller understa storleken eller t.o.m. något över/under så är det ok så länge den har tydlig könsprägel, rätt typ och är **lätt** byggd.*

Fel

Varje avvikelse från standarden är fel och skall bedömas i förhållande till graden av avvikelse och dess påverkan på hundens hälsa och välbefinnande samt förmåga att utföra sitt traditionella arbete

Diskvalificerande fel

- Aggressiv eller extremt skygg.
- Hund som tydligt visar fysiska eller beteendemässiga abnormiteter.

Nota bene

Endast funktionellt och kliniskt friska hundar med rastypisk konstruktion skall användas i avel.

Testiklar

Hos hanhundar måste båda testiklarna vara fullt utvecklade och normalt belägna i pungen.

